

Vergaderjaar 2010–2011

23 645

Openbaar vervoer

Nr. 397

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 december 2010

De provincie Zuid-Holland en het stadsgewest Haaglanden hebben mij, bij brieven van 16 november en 19 november 2010, verzocht om in de concessiegebieden van beide decentrale overheden de Nationale Vervoerbewijzen (NVB) uit te zetten per 3 februari 2011. Met deze brief informeer ik uw Kamer over mijn besluit hieromtrent.

Sinds medio 2009 kunnen reizigers in Zuid-Holland en Haaglanden al reizen met de OV-chipkaart, maar is ook het gebruik van de strippenkaart nog mogelijk. Inmiddels is de werking van het OV-chipkaartsysteem zover dat beide decentrale overheden een onderbouwd verzoek hebben ingediend om op een gezamenlijk moment het NVB uit te laten zetten. Ik heb beide verzoeken getoetst aan de afgesproken criteria, als genoemd in de brief van 29 november 2007 (Kamerstukken II, 23 645, nr. 173) en de criteria die daaraan in het Aanvalsplan OV-chipkaart zijn toegevoegd.

Ik ben tot het oordeel gekomen dat beide decentrale overheden voldoen aan de criteria, als gevolg waarvan het NVB wordt uitgezet per 3 februari 2011. Vanwege de sterke verwevenheid in de reizigersstromen tussen de concessiegebieden van beide decentrale overheden is het gewenst dat het NVB op hetzelfde moment wordt uitgezet. Daarnaast wordt met het uitzetten van het NVB per 3 februari 2011 bereikt dat in het gebied vanaf de stadsregio Rotterdam tot en met de stadsregio Amsterdam de OV-chipkaart het enige geldige vervoerbewijs is in bus, tram en metro.

In bijlage 1 bij deze brief licht ik per criterium mijn oordeel toe. Op een aantal specifieke onderdelen uit het verzoek van beide decentrale overheden ga ik in het onderstaande nader in.

Opbrengstneutraliteit

De Commissie Kist heeft een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar één van de genoemde criteria, de opbrengstneutraliteit (dat betekent kosten-neutraal voor de reizigers) per decentrale overheid. De bevindingen van

de Commissie Kist ten aanzien van de opbrengstneutraliteit zijn positief: bij beide decentrale overheden is sprake van een opbrengstneutrale overgang naar de OV-chipkaart (zie bijlage 2 en 3 bij deze brief)¹.

Incomplete transacties

Bij het behandelen van de verzoeken van de provincie Zuid-Holland en het stadsgewest Haaglanden tot uitzetten van het NVB is ook gekeken naar de incomplete transacties. Het percentage incomplete transacties ten opzichte van het aantal ritten op saldo bedraagt in de provincie Zuid-Holland gemiddeld 3,18% en in het stadsgewest Haaglanden gemiddeld 3,60%. In beide gebieden is er in de afgelopen periode sprake van een dalende trend ten aanzien van het percentage incomplete transacties.

Ik ben wel van mening dat de incomplete transacties een belangrijk punt van aandacht blijven voor de decentrale overheden en hun vervoerders. Ik heb er dan ook bij de provincie Zuid-Holland en het stadsgewest Haaglanden op aangedrongen om de ontwikkeling van incomplete transacties nauwgezet te volgen en desgewenst gerichte maatregelen te nemen om het percentage incomplete transacties verder omlaag te brengen. Voorts heb ik naar beide decentrale overheden het belang benadrukt van een ruimhartig, klantvriendelijk en laagdrempelig coulancebeleid in het geval een reiziger niet heeft uitgecheckt. Daarnaast heb ik er op aangedrongen dat er op wordt toegezien dat eventueel overgebleven gelden als gevolg van incomplete transacties aan aanvullende maatregelen worden besteed die de reiziger ten goede komen.

Advies consumentenorganisaties

Bij het beoordelen van de verzoeken staan de belangen van de reiziger centraal. De regionale consumentenorganisaties in Zuid-Holland en Haaglanden hebben een positief advies gegeven over het voornemen van de decentrale overheden om het NVB uit te laten zetten per 3 februari 2011. Aan de door enkele reizigersoverleggen gestelde voorwaarden, ten aanzien van de realisatie van het distributienetwerk en de uitkomsten van de Commissie Kist, wordt naar de mening van beide decentrale overheden voldaan.

OV-chipkaart op het regionaal spoor

Het is wenselijk dat de OV-chipkaart operationeel is op het regionaal spoor voordat het NVB wordt uitgezet. Dit maakt echter geen deel uit van de vastgestelde criteria voor uitzetten van het NVB. Vervoerder Arriva streeft ernaar om op 3 februari 2011 de OV-chipkaart operationeel te hebben op het regionaal spoor in Zuid-Holland. Hierdoor kunnen reizigers in al het regionaal openbaar vervoer met de OV-chipkaart reizen.

Mijn besluit om de verplichting tot het accepteren van het NVB in het gebied van de provincie Zuid-Holland en het stadsgewest Haaglanden per 3 februari 2011 te beëindigen, zal leiden tot een aanpassing van de Ministeriële regeling nationale vervoerbewijzen openbaar vervoer.

De minister van Infrastructuur en Milieu,
M. H. Schulz van Haegen-Maas Geesteranus

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

TOETSING AAN VOORWAARDEN OPHEFFEN VERPLICHTING ACCEPTEREN NVB

1. Het OV-chipkaartsysteem is operationeel en stabiel

Op basis van informatie van de provincie Zuid-Holland, het stadsgewest Haaglanden en hun vervoerders kan worden vastgesteld dat sinds het uitrollen van het systeem vanaf medio 2009 de stabiliteit van het systeem goed is uitgebouwd.

Provincie/Regio Vervoerders	% incomplete transacties t.o.v. het aantal ritten op reissaldo	% incomplete transacties t.o.v. totaal aantal ritten (incl abonneementhouders)	% restitutieaanvragen t.o.v. het aantal ritten
Zuid-Holland gemiddeld	3,18%	1,15%	0,06%
<i>Connexxion</i>	2,97%	1,08%	0,05%
<i>Arriva</i>	3,47%	1,23%	0,08%
Haaglanden gemiddeld	3,60%*	2,51% ¹	0,51% ¹
<i>HTM-bus</i>	3,03%	1,72%	
<i>HTM-tram</i>	3,62%	1,84%	0,24%
<i>Veolia – Haaglanden-streek</i>	2,00% ¹	2,35% ¹	0,03% ¹
<i>RET – Randstadrail Lijn E</i> **	1,49%	0,71%	2,13%***

* Deze percentages zijn gebaseerd op de maand augustus 2010.

** Cijfers betreffen de gehele metrolijn E van Randstadrail. Voor de aanvraag van het stadsgewest Haaglanden is alleen het deeltraject Pijnacker Zuid–Den Haag CS van belang. De rest van de lijn valt onder de Stadsregio Rotterdam. Percentages voor het deeltraject Pijnacker Zuid–Den Haag CS zijn op dit niveau niet beschikbaar.

*** Gegevens over aantal restituties worden op modaliteitsniveau bijgehouden, niet per metrolijn. Het betreft hier dus het aantal restitutieaanvragen voor Lijn A-B-C-D en E ten opzichte van het aantal ritten van metrolijn E.

De percentages uit bovenstaande tabel zijn gebaseerd op de maand september 2010, tenzij anders aangegeven.

De percentages incomplete transacties ten opzicht van het aantal ritten op reissaldo in Zuid-Holland en Haaglanden zijn vergelijkbaar met de percentages ten tijde van het besluit om het NVB in de stadsregio's Rotterdam en Amsterdam uit te zetten. Uit de aanvragen van beide decentrale overheden blijkt dat het percentage incomplete transacties ten opzichte van het aantal ritten op saldo in de afgelopen periode over het algemeen een dalende trend vertoont. In de zomerperiode is er sprake van lichte fluctuaties. Naar alle waarschijnlijkheid wordt dit veroorzaakt doordat veel nieuwe reizigers gebruik maken van de OV-chipkaart. De ervaring in andere regio's leert dat het uitzetten van het NVB bijdraagt aan een vermindering van het vergeten uit te checken. De vervoerders hebben aangegeven dat ze de provincie Zuid-Holland en het stadsgewest Haaglanden steunen in het verzoek tot beëindiging van het NVB.

2. Distributie van de regio is op peil

Het distributienetwerk van de provincie Zuid-Holland en het stadsgewest Haaglanden is volgens de desbetreffende overheden op peil.

Decentrale overheid	Wederverkopers derdenetwerk	Verkooppunten vervoerders	Bus/tram afhaalpunt	Bus oplaadpunt
Zuid-Holland	78	3		250
Haaglanden	80+15 ¹	4	130	

¹ In januari 2011 gaat het stadsgewest Haaglanden het aantal wederverkopers met 15 locaties uitbreiden.

In de provincie Zuid-Holland worden nog 300 bussen voorzien van afhaalmachines. De inbouw is volgens planning van de vervoerder per 1 februari 2011 gereed.

In het stadsgewest Haaglanden zijn naar verwachting medio januari 2011 60 (aardgas)bussen van HTM voorzien van afhaalmachines. Hierna zullen ook de overige (aardgas)bussen van HTM worden voorzien van afhaalmachines. Voorts zullen medio januari 2011 5 afhaalmachines op drukke railhaltes beschikbaar zijn. In de loop van 2011 zullen in totaal 50 afhaalmachines op drukke tram- en RandstadRailhaltes geplaatst worden. De 75 wederverkopers die niet beschikken over een afhaalmachine wordt aangeboden om voorgeladen A-kaarten te gaan verkopen.

Daarnaast is bij de NS-stations OV-chipkaartapparatuur aanwezig om de OV-chipkaart op te laden. Ook kunnen reizigers kiezen voor het «automatisch opladen» van saldo van hun Persoonlijke OV-chipkaart.

3. Aantoonbaar soepele overgang van NVB naar OV-chipkaart voor reizigers

In alle aangrenzende concessiegebieden van de twee decentrale overheden kunnen reizigers met de OV-chipkaart op saldo reizen. Ook met NS kan in alle omringende concessiegebieden met de OV-chipkaart gereisd worden. Het streven van de vervoerder in de provincie Zuid-Holland is erop gericht om per 3 februari 2011 de OV-chipkaart op het regionaal spoor operationeel te hebben.

4. Studenten kunnen beschikken over een OV-chipkaart

Studenten beschikken over een OV-chipkaart.

5. (Jaar)abbonementhouders zijn over op een vervangende propositie of hun bestaande abonnement wordt op de OV-chipkaart geplaatst

De provincie Zuid-Holland en het stadsgewest Haaglanden hebben ervoor gekozen om de huidige papieren NVB-abonnementen te handhaven. Daartoe zijn deze abonnementen als regionaal abonnement vastgesteld. De abonnementen zullen gehandhaafd blijven tot en met 31 december 2011. In de loop van 2011 komen er vervangende producten beschikbaar voor de OV-chipkaart, die vanaf 1 januari 2012 de papieren abonnementen zullen vervangen.

6. «Het uitzetten» van het NVB

In de afgelopen maanden is veelvuldig overleg gevoerd met de vervoerders en met de omliggende overheden om alle relevante zaken goed op elkaar af te stemmen. De omliggende overheden hebben positief gereageerd op het voornemen van de beide decentrale overheden om het NVB te laten beëindigen. Daarbij zijn onderling afspraken gemaakt. Daarnaast is intensief overleg gevoerd met de regionale consumentenorganisaties. Het ROCOV-Haaglanden en het reizigersoverleg Drechtsteden-Alblasserwaard-Vijfheerenlanden hebben positief geadviseerd. Het ReizigersOverleg Midden Holland, de Reizigersadviesraad OV Holland Rijnland en het Reizigersoverleg Hoeksche Waard Goeree Overflakkee hebben onder voorwaarden positief geadviseerd. De decentrale overheden hebben gereageerd op deze adviezen. In het licht van de criteria, en gelet op de adviezen van de regionale consumentenorganisaties en de reactie hierop van de decentrale overheden, is er geen beletsel om het NVB uit te zetten.

7. Voor de begeleiderskaart voor gehandicapten, de opsporingsambtenaren en alle andere speciale vervoerbewijzen zijn er oplossingen om met het openbaar vervoer te kunnen reizen

De reisrechten van deze groepen zijn verkrijgbaar op de OV-chipkaart. Dit was een vereiste voor de metro. Bij de vijf onderhavige overheden is er geen sprake van een gesloten systeem, waardoor deze groepen kunnen reizen op zichtkaarten.

Voor de groep mensen met een visuele beperking wordt door de decentrale overheden en hun vervoerders gewerkt aan een (tijdelijke) landelijke kaart om het reizen met de OV-chipkaart toegankelijker te maken voor deze doelgroep. De verwachting is dat dit in de loop van 2011 operationeel zal zijn. Mocht de kaart vanaf 3 februari 2011 nog niet beschikbaar zijn, dan kunnen zelfstandig reizenden uit deze groep in de beide regio's, op vertoon van de begeleiderskaart, gratis gebruikmaken van het openbaar vervoer.

8. Beveiliging moet op orde zijn

TLS en de vervoerders hebben een migratieplan ontwikkeld, dat getoetst is door het Royal Holloway University of London.

9. Opbrengstneutraliteit

De Commissie Kist heeft een onderzoek uitgevoerd naar de opbrengstneutraliteit van de OV-chipkaarttarieven bij de twee decentrale overheden. Voor beide overheden geldt dat de bevindingen van de Commissie Kist positief zijn: er is sprake van een kostenneutrale overgang naar de OV-chipkaart. De Commissie heeft de overheden drie aanbevelingen meegegeven: het benadrukken van het belang van kostenbewust reizen, monitoring van het (koop)gedrag van reizigers en in overweging nemen van compenserende maatregelen als dit uit de monitoring blijkt. De aanbevelingen van de Commissie Kist zijn door de overheden overgenomen.